

L'ÚS DEL CONTE IL·LUSTRAT PER TREBALLAR EN SITUACIONS DE DIVERSITAT CULTURAL A LES AULES.

Teresa Creus Solà

Departament de Didàctica de la Llengua i la Literatura de la UAB

www.didacticolite.com

REFLEXIONS SOBRE LA BONDAT DE L'ÀLBUM IL·LUSTRAT COM A EINA DIDÀCTICA EN SITUACIONS DE MULTILINGÜISME A LES AULES.

La narració és una antiga manera d'aprendre que ens aporta experiències de vida, i amb elles l'ús d'un tipus de llenguatge que serveix per comunicar-se o per a pensar. És un model de llengua. És un model reconegut mundialment. Totes les llengües i cultures han vist la narració com un compendi estructurat i modèlic de l'ús de la llengua oral o escrita.

Avui proposem, però una narració especial: l'ús de les imatges en la narració dels contes a l'escola. Ho fem amb la consciència de la barreja que tenim a les aules pel que fa a llengües i cultures diverses.

L'escola¹ necessita un canvi urgent en relació a l'ús del llenguatge de la imatge per apropar els infants a l'ús de qualsevol altre tipus de llenguatge. Els nostres alumnes tenen moltes alternatives a l'hora de resoldre els seus interessos. L'escola ha de deixar entrar les imatges i situar-se en un món diferent del que estava fins ara. Els infants reben un allau d'imatges que els criden l'atenció però davant les quals, la majoria de vegades, es queden a l'escapça per que fa a la comprensió del missatge; no poden construir tots sols uns criteris de selecció que els permetin interpretar la informació que reben en clau de formació personal. Necessiten que l'escola els prepari en aquest sentit i per això cal que les imatges hi siguin com un llenguatge més.

La imatge permetrà als mestres:

- Aprofitar la situació de barreja lingüística i cultural de l'aula com una riquesa per a l'aprenentatge.
- Desenvolupar la competència de comprensió de la llengua oral i escrita en els alumnes.
- Deixar que donin més temps i espai mental per a fixar-se en les paraules i la manera de fer-les servir.
- Donar-los la oportunitat de compartir estratègies i habilitats personals mitjançant el debat i la interacció.

Les condicions elementals han de ser que els infants estiguin bé en les situacions d'aprenentatge i que gaudeixin en allò que els fa créixer com a persones i com a coneixedors del món.

---

¹ PEREZ TORNERO, J.M. 2000. Comunicación y educación en la sociedad de la información. Paidós. Barcelona

La metodologia de treball haurà de passar per:

- Imatge gran projectada en pantalla.
- Debat: participació del grup de nens i nenes de l'aula i del mestre o mestra. Podem explicar el conte i anar-lo descobrint entre tots. En algun moment el mestre haurà aportar el text ben construït que el conte proposava. Davant les imatges ningú no es quedarà insensible. Tothom tindrà alguna cosa a dir, a compartir.
- Llibre a l'aula per poder acostar-s'hi sols o en grup petit i interioritzar el text. Comprendre'l millor. Gaudir-ne.

El material esdevé imprescindible i la selecció pot afavorir aprenentatges o fer-los completament impossibles.

- ÀLBUMS PER A LA COMPRESIÓ: les imatges es fan entendre. Són els més adequats quan a la classe hi ha nens i nenes que no entenen el que passa. (en veurem mostres)

ALBUMS PER A LA COMPRESIÓ

Les imatges aporten significat
Són els més útils quan hi ha infants que no ens entenen.

- ÀLBUMS DE TEMA MULTICULTURAL: ens fan conscients de situacions personals de nens i nenes que han de marxar de casa seva o hi viuen situacions difícils. Poden servir als infant d'aquí per entendre millor els seus companys i als de fora per sentir-se més considerats. (en veurem mostres)

DE TEMA MULTICULTURAL

- CIENTÍFCS
- FICCIO
- FETS REALS

- TEXT EN DIFERENTS LLENGÜES. Són útils per posar als infants en situació de comprendre alguns aspectes del funcionament de la llengua. Un exercici pot ser explicar contes oralment en llengües diferents. Els infants aprenen a respectar-les. De vegades no es respecta allò que es desconeix.

TEXT EN DIFERENTS LLENGÜES

- El text ve en llengües diferents
- Els podem trobar publicats en diferents idiomes via internet
- Estan escrits en una llengua desconeguda per als infants.

- ÀLBUMS DIVERTITS. Són una mica superficials. Acudits. Serveixen com a relaxament. Hi ha infants que s'hi senten molt atrets. Semblen fàcils de comprendre i no sempre ho són. Hi hem d'estar atents

DIVERTITS

- Presenten aventures còmiques
- Criden l'atenció normalment pels colors.
- Semblen fàcils però no sempre ho són.

- DE TOLERÀNCIA

DE TOLERÀNCIA

- Tracten sobre les diferències individuals.
- Idea: tots som diferents.

- AMB DIVERSOS TIPUS DE LLENGUATGES: MÚSICA, ART PLÀSTIC, GEST.

AMB DIVERSOS TIPUS DE LLENGUATGES: MÚSICA, ART PLÀSTIC, GEST...

- Sobre una cançó coneguda
- De tema musical
- Il·lustració controvertida

Activitats posteriors a fer amb els contes: En primer lloc convé que els infants sentin molts contes. Una petita activitat després de cada un està bé ja que els hem de donar l'oportunitat de parlar del conte. El que no s'ha de fer és la rutina del mateix format: un dibuix, un resum... De cada un d'ells podem aprofitar allò que més hi destaca; és a dir que el conte ens mana una mica a l'hora de triar les activitats. La conversa és indispensable; però un dia agafarem temes de valors, un altre dia prioritzarem les formes del llenguatge i les maneres de dir, un altre escollirem un personatge o enfocarem alguna part del conte com ara el títol i farem comparacions i mil idees més que cada conte us pot inspirar. A www.didacticolite.com es poden trobar guies didàctiques que extreuen totes les possibilitats de cada conte. Són idees que el mestre només ha de seleccionar. Hi ha també la possibilitat de seleccionar els contes a partir del tema: multicultural.

L'únic principi que ens ha de regir és que hem de dur els infants a la comprensió i que cada nen i nena tenen maneres diferents d'arribar-hi, per això la conversa oral ens dóna moltes possibilitats i les feines a fer a l'aula han de ser variades i flexibles de manera que no tothom hagi d'arribar a construir el mateix exercici. Les imatges digitals ens permeten imprimir diferents tipus d'exercici per a cada grup d'infants, podem ser creatius; només hem d'acostumar-nos a fer-les servir. Com tots els canvis, al principi sembla complicat; després és gratificant. El treball en grups petits és molt més rendible del que no pensem. Si volem treballar la tolerància, el primer que hem de fer és respectar les diferències individuals en lloc de voler-les amagar.

Com a Bibliografia remeto a les pàgines web de les editorials que he fet servir per preparar aquesta exposició. També poso la pàgina d'una autora molt sensible al tema que ens ocupa.

WWW.corimbo.es hi teniu les versions catalana i castellà dels contes publicats.

www.edelvives.es (en català Ed. Baula)

www.enciclopedia-catalana.com

www.mercearanega.com

www.ekare.com

Intermon Oxfam té una pàgina més àmplia. Trobareu les seleccions a www.didacticolite.com. Igual que per les Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

I ja per acabar, caldria tenir tots els llibres a la mà i fullejar-los un per un. Cada professional ho haurà de fer per tal de donar als alumnes allò que més necessitin. Les biblioteques de les aules són d'indicador més clar dels propòsits educadors del mestre. Res no pot substituir la lectura conjunta com a exercici útil per als infants: aprenen a dominar el codi escrit i a més van configurant aspectes de la seva personalitat per la reflexió compartida amb l'adult o amb els companys sobre temes actuals, de vida quotidiana. Si llegim junts a l'aula, un dia ho faran sols.